

autonomni
`enski
centar

11000 beograd, tir{ova 5a
tel: 011 645 328
tel/fax: 011 687 190
e-mail: awcasv@eunet.yu
web: www.womenngo.org.yu

u estvovati aktivno i zajedno

godišnji izveštaj Autonomnog ženskog centra
Beograd, 2002. godina

Autonomni ženski centar je feministi ka nevladina organizacija osnovana 1993. godine.

AŽC organizuje profesionalnu podršku ženama koje žive u situacijama nasilja, uspostavlja saradnju sa institucijama u cilju sveobuhvatnog rešavanja problema nasilja nad ženama i podstie oja avanje ženske mreže.

Cilj nam je zastupanje i ostvarivanje ženskih ljudskih prava na život bez nasilja i ja anje gra anskog društva.

Posle višegodišnjeg bavljenja problemom nasilja nad ženama, mi, koordinatorke i saradnice Autonomnog ženskog centra, na osnovu analize desetogodišnjeg rada i mogućnosti koje su stvorene demokratskim promenama u zemlji, sagledale smo dalji razvoj svojih aktivnosti u svetlu definisanja prioriteta u radu na uspešnom suzbijanju i prevenciji nasilja.

Dosadašnje iskustvo nam je ukazalo da je ključni zahtev u rešavanju problema nasilja nad ženama sveobuhvatan pristup i partnerski odnosi na svim društvenim nivoima.

Uspešna prevencija i suzbijanje nasilja nad ženama je problem od prvorazrednog društvenog značaja i u skladu sa tim treba podstaći postavljanje, sprovođenje i nadgledanje nacionalnih programa i aktivnosti. Prepoznavanje i dokumentovanje akutnog nasilja i nasilja koje se stalno preživljava, saradnja između odgovarajućih ustanova, kao i dalje praćenje i sprečavanje sekundarne viktimizacije od strane zdravstvenog, pravnog i socijalnog sistema nezaobilazna su potreba za uspešno rešavanje ovog problema. Pored toga, društvena podrška, integracija nasilja u društvene i edukativne politike i uspostavljanje ostalih servisa zaštite nezaobilazni su faktori promovisanja rodne i društvene ravnopravnosti, procesa integracija i izgradnje demokratskog društva.

Svoj rad u 2002. godini usmerile smo na kreiranje i realizaciju programa koji će doprineti da se ostvari međuinstitucionalna saradnja i saradnja sa organizacijama i grupama koje se bave problemom nasilja nad ženama. Pored toga, cilj je i da kroz pravnu, socijalnu i zdravstvenu zaštitu razvijamo mogućnosti skupljanja podataka o nasilju i njegovim posledicama uz edukativne aktivnosti u odgovarajućim institucijama i time stvaramo klimu osnaživanja i saradnje sa žrtvama nasilja.

Rad na podizanju opšte društvene svesti ostvarile smo kroz kampanju: REAGUJ! Nasilje nad ženama je zločin. Na taj način promovisane su nove zakonske mogućnosti kažnjavanja nasilnika. Pozitivne promene u pravnim regulativama nesumnjivo omogućavaju dobar pristup suzbijanju nasilja, pružanju odgovarajuće konkretne podrške, ostvarivanju i obezbeđivanju prava žrtve.

Saradnja sa institucijama, Centrima za socijalni rad, policijom i zdravstvom je započeta i u sledećem periodu očekujemo njeno proširenje i usmeravanje na efikasno rešavanje problema, društvenu podršku i zajedničke aktivnosti na uspešnom uspostavljanju društvenog/socialnog sistema podrške ženama žrtvama nasilja.

Autonomni ženski centar kroz projekte započete u 2002. godini, doprineo je edukaciji ženskih grupa i sticanju znanja i veština koje one prenose ženama u svojim sredinama.

Tokom 2003. godine započeti programi biće nastavljeni, jer verujemo da oni značajno doprinose u menjanju dosadašnje prakse društvenog i državnog odnosa prema nasilju nad ženama.

Projekti

Žensko zdravlje

Ženski centar "Užice", Užice ●
Centar za devojke, Niš ●
Udruženje žena "Ilim", Pirot ●
SOS-telefon za žene i decu žrtve
nasilja-Grocka, Grocka ● Centar
za edukaciju, komunikaciju i
istraživanja "Alternativni krug",
Kragujevac ● Ženski centar,
Šabac ● Udruženje građana-
Humanitarna grupa "Osmeh",
Vrbas ● SOS-TEL centar za
prava žena, Vršac ● Udruženje
za zaštitu mentalnog zdravlja
"Psihofon" - Centar za devojke
MILA, Novi Sad ● Ženska
banatska inicijativa, Pančevo ●
Ženska multietnička grupa, Sebeš
● GEA-grupa za ekonomsko
osnaživanje žena, Beograd ●
Bibija-ženski romski centar,
Beograd ● Savetovište protiv
nasilja u porodici, Beograd ● Iz
kruga-grupa za podršku ženama i
deci invalidima, Beograd ●
Autonomni ženski centar protiv
seksualnog nasilja, Beograd

Zdravstvena edukacija i podrška ženama u Srbiji

Cilj projekta je da omogućiti ženama u 12 gradova Srbije da se bolje upoznaju sa svojim zdravljem i utiču na zdravstvenu zaštitu žena kroz seminare, radionice i javne tribine.

Zdravstvena edukacija i podrška ženama u Srbiji je projekat koji je započeo septembra 2001. i predviđeno je da traje do septembra 2003. godine. Na projektu je angažovano 11 ženskih grupa iz različitih gradova Srbije i 4 ženske grupe iz Beograda. Tokom 2001. i 2002. godine održana su dva seminar na kojima je 30 članica ženskih grupa osposobljeno za vođenje radionica i javnih tribina o ženskom zdravlju u svojim sredinama. U 2002. godini održano je 270 radionica na kojima je učestvovalo 3049 žena. Do sada su organizovane 92 tribine na kojima je prisustvovalo 1606 osoba.

Pored edukativnog dela projekat Žensko zdravlje pruža i sledeće usluge: zdravstveno savetovanje, informacije o bolestima, lečenju i mogućnostima dobijanja usluga u medicinskim ustanovama, psihološku i psihijatrijsku podršku, grupe samopomoći informacije o pravima u oblasti zdravstvene zaštite.

Nasilje nad ženama u Srbiji i zdravstvene posledice

Ovaj projekat se odvija u dva komplementarna dela od kojih je prvi usmeren na istraživanje prevalence nasilja i zdravstvenih posledica, dok je drugi vezan za edukaciju zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite u 10 domova zdravlja sa užeg područja grada Beograda.

a) Istraživanje o nasilju nad ženama i zdravstvenim posledicama nasilja

Cilj ovog projekta je dokumentovanje zdravstvenih posledica i nasilja nad ženama u Srbiji. Istraživanje je populaciono na uzorku od 1500 žena između 15 i 49 godina starosti na

teritoriji Beograda. Istraživanje je prvo ove vrste u Srbiji, a radi se po metodologiji Svetske zdravstvene organizacije, Odeljenja za žensko zdravlje i jednakost polova iz Ženeve. Statističkom obradom reprezentativnog uzorka dobijæ se rezultati istraživanja koji æ se upotrebiti za poboljšanje položaja žena u okviru pružanja usluga u zdravstvenim i ostalim institucijama. Program istraživanja je dobio podršku Svetske zdravstvene organizacije iz Ženeve, Švajcarska i beogradske kancelarije Svetske zdravstvene organizacije.

B) Edukacija zdravstvenih radnika primarne zdravstvene zaštite o nasilju u porodici i posledicama na zdravlje žena

Cilj projekta je da se omoguæi zdravstvenim radnicima da prepoznaju zdravstvene i društvene posledice nasilja i da obezbede jedinstven/sveobuhvatan pristup pružanju pomoæi zlostavljanim ženama uz saradnju sa ostalim institucijama, kao i uticaj na institucije koje donose odluke na osnovu podataka dobijenih istraživanjem.

Edukacija æ obuhvatiti 100 zdravstvenih radnika iz primarne zdravstvene zaštite,

kojima æ se kroz seminare, koji obuhvataju predavanja, radionice, rad u malim grupama i individualni rad, pružiti mogućnost da steknu znanja i veštine o prepoznavanju i dokumentovanju zdravstvenih posledica nasilja nad ženama, odnosno pružanju adekvatne i sveoduhvatne zdravstvene zaštite.

Pripreme za implementaciju programa su završene tokom 2002. godine.

Stanislava Otaševi , Silvia Koso, Divna Matijaševi , Nada Žarkovi

Prevenција nasilja:
prioritet javnog zdravstva
(Rezolucija WHA 49.25)

Projekat je dobio podršku
Ministarstva zdravlja
Republike Srbije

Projekti

Terapeutski tim Prevazilaženje traume nasilja

Terapeutski tim i
Pravni tim Justicia
su u 2002. pružili
2798 usluga za 1301 ženu

Lukrecija Vranješević

Terapeutski tim obezbeđuje podršku ženama da prevaziđu situaciju nasilja i da angažuju sopstvene potencijale u izlasku iz traume nasilja i uloge žrtve. Konsultantkinje terapeutaškog tima podstieću žene da prepoznaju nasilje kojem su izložene, da identifikuju svoje potrebe i naprave i realizuju planove za promenu. Ženama koje su preživele seksualno nasilje tim omogućava da kroz razumevanje i osnaživanje što bezbednije prođu kroz posttraumatski period, sudski proces i institucije. Pored psihološke podrške u sluèaju prepoznate potrebe ili želje klijentkinje, terapeutski tim obezbeđuje profesionalnu pomoæ psihoterapeutkinje, psihijatke i socijalnih radnica. Ženama je omogućeno da zajedno sa èlanicama tima ostvare svoja prava kroz institucije.

Konsultantkinje i ostale èlanice terapeutaškog tima informišu o pravima i vrstama pomoæi koje žene mogu dobiti u odgovarajuæim državnim ustanovama.

Terapeutski tim obezbeđuje:

- individualne konsultacije
- psihoterapijsku i psihijatrijsku podršku
- podršku u ostvarivanju prava iz socijalne zaštite

Terapeutski tim èine: 4 feministièke konsultantkinje, psihoterapeutkinja, psihijatarka, 2 socijalne radnice, 5 volonterki.

Klijentkinje Ženskog centra su najèešæe žene iz Beograda (81%), dok je 19% žena iz drugih gradova ili mesta u Srbiji.

Individualne konsultacije se obavljaju u liènom kontaktu sa ženom u Autonomnom ženskom centru u 61% sluèajeva, dok su telefonske konsultacije zastupljene sa 39%.

Terapeutski tim je u 2002. obezbedio 1605 individualnih konsultacija za 650 žena.

- individualnih konsultacija 1016
- psihoterapijskih i psihijatrijskih 302
- ostvarivanja prava iz socijalne zaštite 287

Nasilje u porodici

Podaci ukazuju da se u najvećem broju žene javljaju zbog nasilja u porodici i partnerskim odnosima 81%.

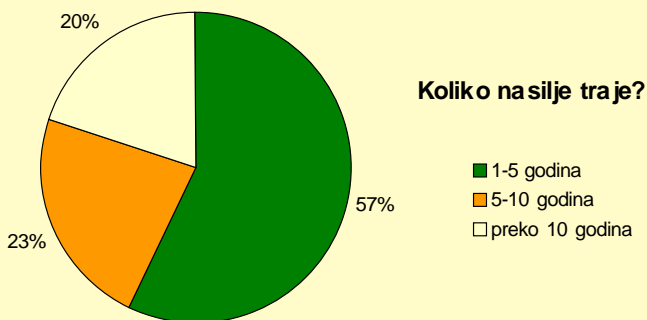
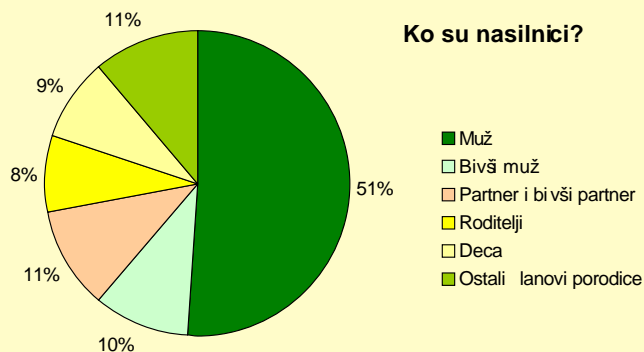
Najčešće nasilnici su: muž – 51%, bivši muž – 10%, partner i bivši partner – 11%, roditelji – 8%, deca – 9% i ostali članovi porodice – 11%.

Prema podacima AŽC u 93 % registrovanog nasilja počinilac je muškarac, dok se žene kao nasilnice javljaju u 7% slučajeva.

Porodično nasilje najčešće je polivalentno i uključuje psihološko, fizičko, ekonomsko i seksualno nasilje.

Podaci govore da se žene najčešće obraćaju

Autonomnom ženskom centru kada nasilje u porodici traje 4 godine (39%), mada 23% žena živi u nasilju od 5 do 10 godina, a njih 20% trpi nasilje preko 10 godina.

Milena Timotijevi , Ana Bukvi , Tijana Popivoda, Lepa Mladenovi , Jelena Radosavljević
Jelena Pavićević , Saša Pokrajac, Ljerka Mezgarin, Dragana Milojević , Sadija Gicić

Seksualno nasilje – društveni tabu
Seksualno nasilje i dalje ostaje skriveno, jer samo 8% žena koje se obraćaju Autonomnom ženskom centru prijavljuje seksualno nasilje, mada nam iskustvo ukazuje da je taj procenat u okviru nasilja uopšte daleko veći. Žene se najčešće javljaju zbog silovanja i silovanja u braku (52%), a svega 22% žena prijavljuje seksualno uznemiravanje na poslu, školskoj ustanovi ili na nekom drugom mestu.

"Od kada sam sa vama
priela shvatila sam
da sam ja glavna"

Projekti

Justicia Pravna grupa AŽC-a

Justicia je pravna grupa Autonomnog ženskog centra koja pruža besplatnu pravnu pomoć ženama koje su žrtve nasilja.

Pravni tim Justicee čine 5 advokatkinja, 2 diplomirane pravnice i 4 volonterke – apsolvantkinje Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Aktivnosti Justicee obuhvataju:

- pružanje usmenih pravnih saveta i konsultacija
- pisanje podnesaka (tužbi, predloga, žalbi i dr.)
- zastupanje žena u određenim slučajevima
- vođenje baze podataka o svim klijentkinjama Justicee, njihovim pravnim problemima i sudskim postupcima u kojima advokatkinje Justicee zastupaju svoje klijentkinje

U toku 2002. godine Justicei su se žene obratile za pravnu pomoć 680 puta.

Najčešći pravni problemi zbog kojih su se žene obraćale su:

- razvod braka
- deoba braćene tekovine
- nasilje u porodici
- lake telesne povrede
- izdržavanje zajedničke dece
- poveravanje dece na čuvanje, staranje i vaspitanje.

Justicia je zastupala 28 žena u 32 sudska postupka od kojih su u ovoj godini 4 pravosnažno okončana i donete su 2 prvostepene presude.

Justicia je u saradnji sa Viktimološkim društvom Srbije pratila krivične postupke za krivično delo silovanja, u Okružnom sudu u Beogradu u periodu od 1. februara 2002. godine do 1. jula 2002. godine i u periodu od 1. oktobra 2002. godine do 31. decembra 2002. godine. Ovi krivični postupci su se pratili sa ciljem da se lobira za izmene pojedinih odredbi Zakonika o krivičnom postupku RS, a koje se odnose na zaštitu oštećene (žrtve) u postupku.

Projekti

Za život bez straha

Projekat pod nazivom "Za život bez straha" vezan je za saradnju sa institucijama na uspostavljanju mehanizama za praćenje i intervencije u oblasti nasilja u porodici. Autonomni ženski centar od septembra 2002. realizuje ovaj projekat u 9 beogradskih opština u saradnji sa Gradskim centrom za socijalni rad i Sekretarijatom unutrašnjih poslova Beograda. Za realizaciju projekta dobijena je i podrška Ministarstva za socijalna pitanja i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije.

Projekat obuhvata sledeće vrste aktivnosti:

- Edukativne seminare za stručnjake/inje u Centrima za socijalni rad, odeljenjima unutrašnjih poslova i policijskim stanicama u 9 opština u Beogradu
- Prikupljanje podataka i registrovanje nasilja nad ženama u porodici, što čini osnovu dokumentacione baze o dimenziji problema nasilja nad ženama u porodici, u trajanju od šest meseci
- Uvođenje neophodnih standarda rada za efikasno delovanje profesionalnih službi
- Povezivanje stručnjaka/inja koji/e rade u različitim institucijama na teritoriji jedne opštine u cilju uspostavljanja koordiniranih aktivnosti i planiranja promena dosadašnje profesionalne prakse
- Informisanje klijentkinja o pravima i mogućnostima pomoći u situacijama nasilja u porodici
- Uticaj na izmene zakonske regulative i promenu stava društva u odnosu na nasilje u porodici

Do kraja godine realizovane su edukativne aktivnosti i postavljena je baza podataka za dokumentaciju o nasilju u Centrima za socijalni rad.

U okviru projekta do sada su pripremljene i tri zbirke tekstova pod naslovom Za život bez straha, a koje daju pregled tema:

- razumevanje nasilja prema ženama, istraživanja pojave, programi delovanja i uloga institucija
- međunarodni dokumenti, modeli zakona i modeli dobrih praksi u borbi protiv nasilja nad ženama
- zlostavljanje dece i nasilje u porodici – analize prvih odredbi i sudskih procesa, prikaz sudskog veštačenja.

Više informacija: www.womenngo.org.yu

Zemun
Novi Beograd
Palilula
Voždovac
Zvezdara
Grocka
Mladenovac
Rakovica
Ukarica

Projekti

Info centar

Info centar ima za cilj ojačavanje ženske mreže u Srbiji, Vojvodini i Crnoj Gori kroz informativnu podršku:

- o web sajt www.womenngo.org.yu sadrži oko 1100 stranica sa informacijama iz ženske mreže, prezentacijama novih feminističkih knjiga, tekstve o nasilju, ženskom telu, ženskom zdravlju. Prošle godine bilo je 5328 poseta sajtu iz različitih krajeva sveta. Najviše pretraživanja na sajtu zabeleženo je iz Evrope, Severne Amerike i Azije. Na sajtu je omogućeno skidanje knjiga i materijala koje su izdale razne ženske organizacije, a omogućen je pristup direktorijumu sa adresama i podacima o aktivnostima ženskih organizacija u Srbiji, Vojvodini i Crnoj Gori.
- o e-mail konferencija ŽENSKAPOSILA (zenskaposla@zamir.net) omogućava aktivistkinjama i ženskim grupama iz Srbije, Crne Gore i Vojvodine da razmenjuju informacije, da se dogovaraju, diskutuju, organizuju peticije i zajedničke aktivnosti. Konferencija ima 180 e-mail adresa pojedinki i organizacija. Mesečno kroz ŽENSKAPOSILA cirkuliše od 200 do 250 poruka.

Lepa Mlađenić

Diana Miladinović, Tanja Drobnjak, Jelena Petrović

- o Biblioteka AŽC je specijalizovana za knjige o nasilju, ženskim pravima, ženskom zdravlju, ratu i sadrži oko 482 naslova u 1100 knjiga i 160 časopisa. Spisak knjiga i časopisa može se naći na web sajtu www.womenngo.org.yu
- o Info centar je u 2002. godini izdao dve brošure: "Silovanje je zločin – priručnik za žene koje su preživele seksualno nasilje" i "Silovanje je zločin – priručnik za porodicu i prijatelje/prijateljice žena koje su preživele seksualno nasilje".

16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama

Nadica Marinkovi , Dragana Vujinovi , Bobana Macanovi

Milica Mini , Marlies Bosch

Stanislava Otaševi , Divna Matijaševi ,
Ljerka Mezga- ur in, Gerda Aarnink

Od 25. novembra do 10. decembra Autonomni ženski centar je organizovao i koordinirao kampanju pod sloganom: Reaguj! Nasilje u porodici je zločin! Javnost je upoznata sa novim članom Krivičnog zakona 118a (sankcionisanje nasilja u porodici) i zatraženo je preuzimanje društvene odgovornosti za problem nasilja nad ženama. Akcija je sprovedena u Beogradu i još 35 gradova u Srbiji. Aktivistkinje su podelile ukupno 30000 pamfleta i 500 postera. Oglasi u novinama su objavljeni 40 puta. Radio džingl je emitovan ukupno 245 puta. TV spot je emitovan 252 puta u Beogradu i u 16 gradova Srbije. Data su 23 intervjua za novine, radio i televiziju. Radio televizija Srbije je podržala kampanju besplatnim emitovanjima radio i TV spota na svojim programima.

MEDIJI

U protekloj 2002. godini saradnice Autonomnog ženskog centra imale su priliku da gosutju na velikom broju TV i radio stanica i daju intervjue u dnevnim novinama. Ukupan broj nastupa na beogradskim i lokalnim TV stanicama, radio stanicama i novinama je 57. Od toga televizijskih nastupa je bilo 15, na radio stanicama 24, dok je broj novinskih intervjua 18.

Seminari

U 2002. godini Autonomni ženski centar je organizovao više seminara čiji su ciljevi bili uglavnom obrazovni i to za članice samog centra i članice ostalih NVO, kao i institucija koje se bave problemima nasilja.

SEKSUALNO NASILJE (april)

Institucionalni tretman žena koje su pretrpele seksualno nasilje. Cilj seminara bio je informisanje o rasprostranjenosti seksualnog nasilja, upoznavanje sa institucionalnim procedurama kroz koje prolaze žrtve seksualnog nasilja i veštine neverbalnog razumevanja poruka žrtava nasilja. Sadržaj seminara odnosio se na policijske procedure kod seksualnog nasilja, sudskomedicinsku ekspertizu u delima seksualnog kriminaliteta, traumatu seksualnog nasilja i psihijatrijski tretman, novine u Krivičnom zakonu Srbije, seksualno nasilje nad adolescentima/kinjama i Jezik tela u tretmanu žrtava seksualnog nasilja. Predavači su bili stručnjaci iz institucija: majorka Milena Živanović, Odeljenje za krvne i seksualne delikte Gradskog SUPa; Dr Đorđe Alempijević, Institut za sudsku medicinu; Dr Dragana Nalić, Dom zdravlja Voždovac; advokatkinja Sanja Kalčević, Pravna grupa Justicia; psihološkinja Biljana Branković, Istraživačka stanica Petnica i terapeutkinja Marija Momirov.

EDUKATIVNI SEMINARI AŽC (jun, oktobar)

Terapeutski tim, AŽC, je 2002. godine organizovao četiri seminara u cilju sticanja novih znanja iz feminističke konsultacije sa ženama žrtvama muškog nasilja i ženske zdravstvene brige. Seminare su vodile ekspertkinje iz Holandije Gerda Aarnink, Els Auberg, Marlies Bosch, Marlies Mannesse. Na seminaru je prisustvovao i terapeutski tim Savetovaništva za nasilje u porodici.

ISTRAŽIVANJA O NASILJU U PORODICI (oktobar)

Cilj seminara bio je prezentacija rezultata najznačajnijih istraživanja/analiza nasilja nad ženama, razmena iskustava u odnosu na teškoće, dileme i izazove istraživanja nasilja nad ženama, uticaj rezultata istraživanja na društvene promene u zemljama regiona, mogućnosti uspostavljanja zajedničkih strategija međuprofesionalne i regionalne saradnje i načini prevazilaženja teškoća u rešavanju problema nasilja nad ženama. Predstavljeno je 10 istraživanja/analiza autorki: Medica Zenica (Bosna i Hercegovina), Asocijacija za emancipaciju, solidarnost i jednakost žena, Skoplje (Makedonija), Autonomna ženska kuća, Zagreb (Hrvatska), Viktimološko društvo Srbije, Beograd (Srbija), Evropski pokret u Srbiji – Grupa za ženska ljudska prava, Beograd (Srbija), Ženski istraživački centar za edukaciju i komunikaciju, Niš (Srbija) i Autonomni ženski centar, Beograd (Srbija).

Tanja Ignjatovi

MUŠKO - ŽENSKA RADIONICE (od septembra do decembra)

U saradnji sa studentkinjama i studentima iz organizacije Filonus pokrenute su radionice na temu "muško nasilje – patrijarhat". Paralelno se održavaju radionice sa studentkinjama a paralelno sa muškarcima, a na kraju serije od pet radionica razmenjuju se iskustva metodom "akvarijum radionica". Ovim projektom su prvi put uključeni muškarci u identifikovanju odgovornosti za svoju rodnu ulogu. Pokretači muških radionica su aktivisti iz grupe Muškarci protiv nasilja nad ženama. Projekat se nastavlja sledeće godine sa namerom da se preseli na fakultete i da podstakne uvođenja teme patrijarhalnog nasilja u predmete u kojima je o tome neophodno govoriti.

NASILJE U PORODICI I ZDRAVSTVENE POSLEDICE NA ŽENE I DECU (decembar)

Cilj je senzibilizacija zdravstvenih radnika, Centra za socijalni rad, policije i školstva u opštini Grocka na problem nasilja u porodici i zdravstvene posledice na žene i decu, međuprofesionalna saradnja u identifikaciji i tretmanu žrtava porodičnog nasilja. U stručnom delu seminara su učestvovali: Prof. Viktorija Cucić, Institut za socijalnu medicinu, Medicinski fakultet, Dr Đorđe Alempijević, Institut za sudsku medicinu, Medicinski fakultet, majorka Milena Živanović, Odeljenje za krvne i seksualne delikte, MUP grada Beograda, psihološkinja Desanka Nagulija, Institut za mentalno zdravlje, pravnica Marija Lukija, Glas razlike i stručni tim AŽC.

SEMINAR ZA PRAVNIKE/CE

Justicia je u saradnji sa bugarskom fondacijom za rodna istraživanja realizovala projekat: "Demokratizacija civilnog društva u Srbiji kroz uspostavljanje mreže pravne pomoći ženama žrtvama nasilja". Seminarom pod nazivom "Razmena iskustava", održanom u Beogradu marta 2002, završen je ovaj zajednički projekat koji je trajao godinu dana. Na seminaru je učestvovalo 10 advokatkinja/advokata iz Bugarske i 14 iz različitih gradova Srbije i Crne Gore. Projekat je bio značajan za obe organizacije, jer je kroz razmenu iskustava naučeno mnogo o postojećim pravnim rešenjima problema nasilja u porodici u obe zemlje i postojećem stanju u radu institucija koje se bave ovim pitanjem. Razmatrane su i mogućnosti, a dati su i predlozi promena zakonske regulative.

GOSTOVANJA U AŽC

Tokom 2002. godine organizovana su tri gostovanja feministkinja iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Slovenije. Namera nam je bila da u direktnom kontaktu sa aktivistkinjama ženskih grupa iz regiona razmenimo iskustva o radu i društvenim i institucionalnim promenama u odnosu na nasilje prema ženama u porodici. U februaru je gostovala Vesne Kesić iz Centra za žene žrtve rata iz Zagreba, u aprilu Edita Ostojić iz Medice iz Zenice, a u maju Dada Bac sa SOS telefona iz Ljubljane. Susreti su bili namenjeni aktivistkinjama beogradskih ženskih grupa, posebno onim koje su angažovane u radu na problemu nasilja.

Jelena Pani , Dragana Milojević

Podrška

Bobana Macanovi

u 2002. godini rad Autonomnog ženskog centra
podržale su sledeće organizacije:

ABA CEELI, SAD
ADMIRA, Holandija
AMBASADA KRALJEVINE HOLANDIJE
CAFOD, Velika Britanija
ECHO - HUMANITARNA AGENCIJA EVROPSKE UNIJE
DELEGACIJA EVROPSKE KOMISIJE ZA SRJ
FOND ZA OTVORENO DRUŠTVO, BEOGRAD
NOVIB, Holandija
OSI-ZUG, Švajcarska
TROCAIRE, Irska

zahvaljujemo im se što veruju u naš rad

AŽC

Bord

Bobana Macanoviæ
Diana Miladinoviæ
Divna Matijaševiæ
Dragana Vujinoviæ
Lepa Mlađenoviæ
Ljerka Mezga-Æurèin
Stanislava Otaševiæ
Tanja Ignjatoviæ

Saradnice

Biljana Smaiaæ
Bogdanka Ėabak
Danijela Živkoviæ
Dragana Milojeviæ
Jadranka Giliæ
Jelena Baštovanoviæ
Jelena Ėiroviæ
Jelena Paniaæ
Jelena Paviæeviæ
Jelena Radosavljev
Katarina Bogavac
Ljubica Stojkoviæ
Lukrecija Vranješeviæ
Mira Wagner
Nevenka Antiaæ
Sadija Giciaæ
Sanja Kalæeviæ
Silvija Koso
Slađana Raduloviæ
Tanja Drobnyak
Tatjana Labus

Administracija

Donka Ėiriæ
Dragana Iliæ
Nada Žarkoviæ
Nadica Marinkoviæ

Volonterke

Ana Bukviæ
Jelena Mitiaæ
Marija Janiaæjeviæ
Marija Miliæeviæ
Marija Stegiaæ
Maša Janjuševiæ
Milena Timotijeviæ
Saša Pokrajac
Tijana Popivoda

AŽC u estvuje u radu
slede ih me unarodnih mreža:

NEWW - Ženska mreža istok-zapad

VAVW - Mreža žena protiv nasilja u ratovima

WAVE - Žene protiv nasilja, Evropa

OBOSTRANS - Me unarodna mreža o ženskom zdravlju

Autonomni ženski centar podržava sve žene
uzimaju i u obzir njihovu nacionalnost, socijalni status, rasu,
seksualnu orijentaciju, psihičke i fizičke sposobnosti, religiju i sve druge različitosti